

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Laxár István*

Cím: *Koldusok*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bzp.
(Hely)

1920 X/3
(Idő)

—
(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy *362.51*

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

Koldusok.

(Látogatás a koldusok korcsmájában. — Bacchus sekrestyése. — „Csak minden tizedik ember ad egy koronát.” — Mennyit keres egy szemfüles koldus? — Röhögő Márinéni karrierje. — A börziáner. — „Lábatlan Peti.” — A libacsőrü ember. — „Lopni jöttem, de nincs szívem... — Dávid és Góliát.)

A világos utcák elmaradoznak s továbbállunk a kültelki sötétben. Az utcalámpa sandán hunyorog. Tízet üt az óra a távoli toronyban s hangfoszlánya reszketve omlik el a csöndben. A holdfény zavárosan szűrődik, a felhő iszapos viznek tűnik s benne látom Aesopus bárányát és farkasát. Csúf éjszaka; a nyavalyatörösök víziója lehet ilyen különös. Szél áramlik a budai hegyek felől. Utitársam, a detektív, ismeri az irányt s vezet a girbe-gurba, vakis utcákon keresztül. Megéltünk a koldusok korcsmája felé....

Áll a ház mogorván, de úgy tűnik, mintha táncolna, olyan helyretyutyutyu hangzik ki az éjbe. Vörös gyikocskák ugrálnak ki az ablakon, a lámpasugarak. Bekandikálunk s hallgatjuk a harmónika dünyögő basszusát, aztán bemegyünk. A füst pofonvág, a szag től verdes orrunkba, ahogy leülünk az alacsony ivóban. Szent Leokádia, mi csoda népség! Ott ül a koldusok gallériája....

En egy fenékre fordított boroshordón trónolok, a detektív pedig valami kajla koldus mellé került, aki nappal mindkét karjára béna, most meg a fröccsös éjszakában vidáman hadonáz. Péter korcsmáros méri a borocskát, előjön a sőtésből: olyan, mintha a rendőrség albumából ugrott volna ki. Bort kérünk, a detektívet fölismeri s meghökken, de a hekus barátságosan int, hogy jelenleg nem lekiéheret (gazember) keres, csak úgy vagyunk itt, s Bacchus sekrestyése megnyugszik. Annnyira finom, hogy kimossa poharunkat — mondhatnám — kristálytisztára s a füstfelhőn keresztül fölmutatja. De még így sincs kedvem inni, a közönységet figyelem, mely nappal nyivákolva nyújtja

kezét a papírkoronás után, most pedig italos urakat megszégyenítő gavallériával szórja szét napi keresményét a kecskelábu asztalon.

A kajla koldus, ki a detektív mellett ül s így az én tözomszédem is, mintegy ötven éves gentleman. Mondom, nappal béna, most meg izgatottan hadonáz. Szidja, mint a bokrot, a Kossuth Lajos-utca korzó-közönségét, azt mondja, olyan szívtelen és smucig egytől-egyig, hogy le kellene bunkózní őket, mint a lovat, vagy a kutyát. Csak minden tizedik ember ad egy koronát! A koldusok szociális helyzetéről kezdek beszélni s hamarvást megbarátkozunk. Fröccsöt akar fizetni nekem. Elmondja, hogy csak egy elemi járt, de többet tud, mint sok tanult. Még a kérvényelt is maga írja. Kérdem, hogy mit keres naponta? Hát ahogy a szerencse kedvez, de átlagosan 2—300 koronát. Van úgy, hogy többet is. A szomszédjárnak, aki háttal ül

neki, már nincsen ilyen jó „stand“-ja, mert az csak 120—150 koronáskát tud összekunyorálni, pedig kétezer koronáért vette meg a standot „Röhögő Mári néni“-től. Ki az? Fölvilágosít. Azért hívják Röhögő Mári néni-nek, mert imádkozás közben úgy tesz, mintha röhögne. No de már nyugalomba vonult, megtollasodott, tévelygő leányokat tart és tájtékszipkából cigarettázik. Bólogatok. Lám, lám, öregségére mégis csak karriért csinált!

Négyen ülnek a szomszédasztalnál. A szélső, az az agárfejú koros ember, jőnevű tolvaj, a detektív ismeri; a másik notórius koldus, condrás öreg, apostoli feje van. Ő a megszorult koldusok uzsorása. De hát van-e megszorult koldus? Akad ilyen is: aki, például megbetegszik s nem mehet ki az

utcasarokra. A harmadik régi nyomorék, komoly faláb, de a társaság humoristája. Csfundáros hangja átvasit a kolduskorcsma zsviváján, ahogy kigunyolja a saját mesterségét: Szegenn — árva — nyomorék vagyok — — „Ugy mekeg, mint a kecske s tirádáján jót röhög a társaság. A négyek borozó tanácsát a „háztulajdonos“ egészíti ki: koldus volt, megszédte magát, házat vett, aztán mindenét elvesztette a börzén s megest csak koldus lett... Szegény hányt-vetett férfiú! Okos fej, de a szájjögrbülete nagyon züllött, sok szitkot mondhatott ima helyett tövises pályáján. Tisztségére mondva, nem veti meg a szeszt. Ahogy elcsiphetem szavát a zajon keresztül, a boldog napokról mesél, amikor ő — tempora mutantur — szépasszonyokkal vacsoráztatott...

Pirinyó ember vánszorog a székek között. Szájtátva nézem. Azért olyan kicsi, mert csak törzse van, többi operálták le mindkét lábát. Kolduskörökben Lábatlan Peti a neve. Sört iszik. Mérges, mint a hörszög. Civalkodik a falábúval, aki azt állítja róla, hogy Lábatlan Peti-létére három nap alatt Párisba gyalogolt. Jó vicc. A szóváltás élesedik, de egy hosszú, sovány, cvilkeres ur peséses szallonkabáthban, csittítja őket. Ugy látom, ő a koldusok bírása. Nagy tekintélye van. Lehet is, hiszen írnok volt valaha a telekkönyvnel, de valami kis „formai hiba“ miatt becsukták; vesztének indult, züllött lefelé, még idekerült, de azért az ur a pokolban is ur. Gesztusa finom, galléra barna ugyan, de a körme eléggé ápol; sajnós, kissé már paralitikus. Orrszíne a lud csőrére emlékeztet. Sokat ivott életben. Node némely ember a lekváros derelyét szereti, ő meg a bort. Azért tisztességgel koldul a kávéházban, mióta elfogytak hóna alól a bizományba kapott ponyvafüzetek!

Lábatlan Peti föltornászza magát a székre,